

Koliko slovenske založbe prevajajo evropsko leposlovje

V treh letih za 12 založb ok. 800.000 evrov spodbude iz programa Ustvarjalna Evropa

Na pol poti Ustvarjalne Evrope, od leta 2014 do 2016, je 12 slovenskih založnikov prejelo nekaj več kot 800.000 evrov evropskih sredstev za prevajanje evropskega leposlovja. Najbolj uspešne so bile Cankarjeva založba, Mladinska knjiga, Sodobnost in Beletrina. Slovenski založniki največ prevajajo iz angleščine, vendar tudi domače avtorje v tuje jezike. Na evropski ravni sta najbolj prevajana slovenska avtorja s podporo EU Gabriela Babnik (prejemnica nagrade EU za književnost) in Drago Jančar.

[Ustvarjalna Evropa](#) (*Creative Europe*) je nadnacionalni program Evropske unije, ki se izvaja v obdobju 2014–2020 in je namenjen promociji evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, spodbujanju čezmejnega sodelovanja in povečanju njihovega prispevka k rasti in novim delovnim mestom.

Ker je ravno na pol poti do svojega zaključka leta 2020, je zavod Motovila (CED Slovenija) preveril uspešnost slovenskih založnikov pri črpanju sredstev za [podporo literarnemu prevajanju](#), ki jo Ustvarjalna Evropa omogoča in na ta način:

- podpira založnike, ki prevajajo evropsko leposlovje;
- prek podprtih prevodnih del podpira in promovira prevajalce;
- omogoča raznolikost literarne ponudbe na evropskih trgih;
- pomaga knjižnim delom evropskih avtorjev (iz manj razširjenih jezikov), da dosežejo več bralcev;
- prek nagrade Evropske unije za književnost (EUPL) dodatno promovira avtorje in prevajalce.

Najuspešnejše Cankarjeva založba, Mladinska knjiga, Sodobnost in Beletrina

Na razpisih za prevajanje evropskega leposlovja je v obdobju od 2014 do 2016 s **14 prevodnimi projekti** uspelo **12 slovenskim založbam**: Beletrina, Cankarjeva založba, Društvo slovenskih pisateljev, Forum slovanskih kultur, Književno društvo Hiša poezije, KUD Police Dubove, KUD Sodobnost International, Mladinska knjiga ter založbe Goga, Malinc, Miš in Pivec. Skupaj so v obdobju 2014–2016 slovenske založbe pridobile ok. **800.000 EUR**** sredstev EU.

Dve založbi sta uspešno kandidirali na razpisih dvakrat, tj. Cankarjeva založba (2015 in 2016) in KUD Sodobnost (2014 in 2015). Dve založbi, Beletrina in Mladinska knjiga, pa sta na razpisu za leto 2014 uspeli pridobiti zahtevno večletno podporo – t.im. okvirni partnerski sporazum, ki omogoča kar tri prevodne projekte v letih 2014–2016.

Preseneča dejstvo, da **zanemanje slovenskih založnikov** za podporo literarnemu prevajanju očitno upada! Letos je vlogo na razpis oddalo le devet slovenskih založnikov ([lani](#) 11, leta [2014](#) pa celo 21), v izjemni konkurenci pa je uspela le [Cankarjeva založba](#). Razloge letošnjega nezanimanja in/ali neuspeha bo treba še raziskati, saj na podlagi [objavljenih rezultatov](#) ni možno podati podrobnejše analize.

Leto	EVROPA (države, članice programa)				SLOVENIJA			
	Št. prispelih vlog	Št. podprtih projektov	Uspeh (%)	Podpora EU (mio EUR)	Št. prispelih vlog	Št. podprtih projektov	Uspeh (%)	Podpora EU (EUR)
2016	242+11	50 (39+11)*	16,12	ca. 2,8**	9+2	3 (1+2)	11,11	ca. 154.451,93**
2015	248+11	69 (58+11)	23,39	3,8	11+2	10 (8+2)	72,73	421.918,56
2014	261	74 (63+11)	28,35	3,6	21	5 (3+2)	23,81	260.907,54
Skupaj		171 (160+11)		10,3		14 (12+2)		ca. 837.278

* V oklepajih je najprej navedeno število projektov Kategorije 1 (enkratna podpora EU za do dvoletne projekte) in nato število projektov Kategorije 2 (triletna podpora EU za tri projekte, ki se izvajajo v obdobju 2014–2016).

** Za leto 2016 še ni javnih podatkov za večletne (2014–2016) prevodne projekte, zato je v skupni znesek vključena predvidena ocena večletnih podpor EU glede na vrednost le-teh za 1. in 2. leto, tj. 2014 in 2015.

Gabriela Babnik med najbolj prevajanimi slovenskimi avtorji

Od 2014 do 2016 so bodo slovenske založbe s podporo EU **skupaj prevedle 121 leposlovnih del** 111. različnih avtorjev, med katerimi bodo dvakrat prevedeni avtorji B. Yeats, Elena Ferrante, Gabriela Babnik, Joanna Bator, Karl Ove Knausgård, Kęstutis Kasparavičius, Patrick Modiano, Philip Ardagh in Tove Jansson.

Če upoštevamo tudi prevodne projekte tujih založb, se Gabriela Babnik uvršča med najbolj prevajanje domače avtorje. Po podatkih Budapest Observatory¹ je na razpisih za leto 2014 in 2015 med 675 avtorji 75 takih, katerih vsaj ena knjiga je bila izbrana na obeh razpisih. Na vrhu seznama sta nemška in romunska avtorica, Marica Bodrožić in Ioana Pârvulescu – delo obeh nagrajenk EUPL je bilo prevedeno po 10-krat. Gabriela Babnik se lahko pohvali z 8 prevodi.

Med 121 podprtimi deli, ki jih bodo prevedle slovenske založbe od 2014 do 2016, je tudi **14 prevodov 13 slovenskih avtorjev**, in sicer dvakrat Gabriela Babnik (*Sušna doba* je prevedena v angleščino in francoščino), enkrat pa bodo prevedeni Davorin Lenko, Drago Jančar, Dušan Šarotar, Evald Flisar, Goran Vojnović, Ivan Dobnik, Jana Bauer, Jani Virk, Jela Krečič, Josip Murn, Peter Svetina in Vinko Möderndorfer.

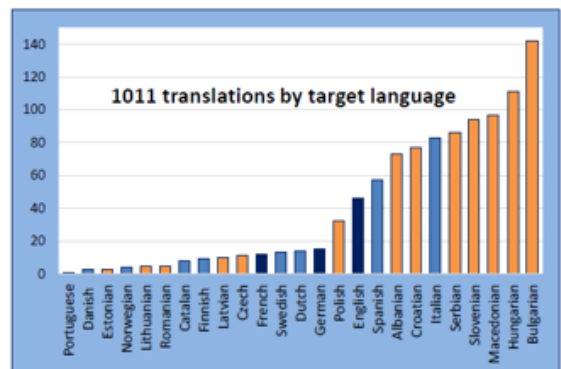
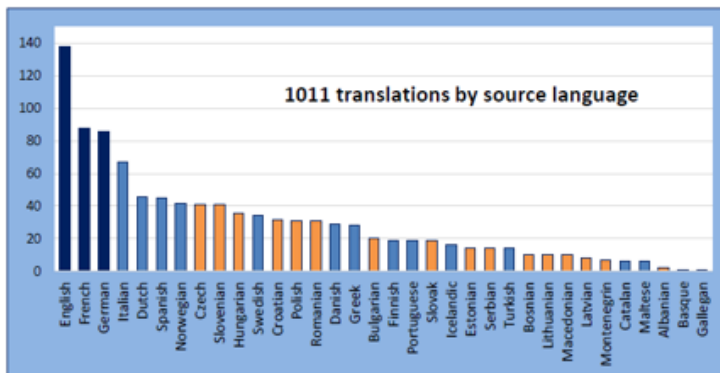
Gabriela Babnik je leta 2013 za roman *Sušna doba* prejela nagrado **EUPL**, ki se podeli obetavnim književnikom iz držav, sodelujočih v programu Ustvarjalna Evropa – vsako leto je po sistemu rotacije izbrana skupina 11 ali 12 držav, ki predlagajo svoje kandidate. Literati iz Slovenije so se doslej za nagrado potegovali še leta 2010, ko je bila nagrajena **Nataša Kramberger** z delom *Nebesa v robidah* in leta 2016 – aktualni nagrajenec je **Jasmin B. Frelih** z romanom *Na/pol*.

Nagrajena literarna dela prinesejo dodatne (avtomatične) točke za prevodni projekt, s čimer ima založnik na razpisu »prednost« pred založniki, ki nagrajencev EUPL ne vključijo v seznam prevajanih del. Slovenske založbe bodo prevedle **14 nagrajencev EUPL**, med njimi Gabrielo Babnik.

Največ prevodov iz angleškega jezika

Največji delež sredstev EU (2014–2015) gre **prevodom iz angleškega jezika v jezike držav vzhodne Evrope**, največ v bolgarski, madžarski, makedonski, slovenski, srbski, hrvaški in albanski jezik.

Na razpisu za leto 2016 so največ podpore prejele srbske založbe, saj so uspele s kar šestimi projekti, sledijo pa založbe iz Bolgarije, Italije in Latvije s štirimi ter Hrvaška in Albanija s tremi projekti. Med »novimi« članicami Ustvarjalne Evrope preseneča uspeh Albanija, ki se letos lahko pohvali z 28-odstotno uspešnostjo in podporo trem projektom.

1Vir: Budapest Observatory: prevodi evropskih del 2014–2015.

Izvirni jezik prevoda slovenskih založb (2014–2016) sta največkrat **slovenski (14)** in **angleški (14) jezik**. Sledijo prevodi del, katerega izvirni jezik je **francoski (10)**, **poljski (8)**, **španski (8)**, **italijanski (7)**, **nemški (7)**, **češki (6)**, **nizozemski (6)**, srbski (5), finski (4), hrvaški (4), slovaški (4), švedski (4), bosanski (3), makedonski (3), norveški (3), litovski (2) in po enkrat črnogorski, estonski, grški (Ciper), islandski, latvijski, madžarski, portugalski, romunski in turški. Slovenske založbe torej prevajajo kar iz 27 jezikov!

Po podatkih Budapest Observatory je med **prvimi 15 avtorji**, ki so v obdobju 2014–2015 največ prevajani v angleški jezik, tudi **6 slovenskih avtorjev**, in sicer Gabriela Babnik (*Sušna doba*), Jela Krečič (*Ni druge*), Josip Murn (*Topol Samujoč*), Dušan Šarotar (*Panorama*), Jani Virk (*Zadnja Sergijeva skušnjava*) in Goran Vojnović (*Jugoslavija, moja dežela*). Če merimo raznolikost prevedenih del, je najuspešnejši avtor Norvežan Karl Ove Knausgård, od Slovencev je na tem seznamu najvišje uvrščen **Drago Jančar**.

Prevajalci

V **slovenski jezik** največ prevajajo **Nada Grošelj** (6 – angleški; švedski), **Julija Potrč** (5 – finski; estonski) in **Barbara Pregelj** (4 – španski) in po trikrat sledijo Anita Jadrič (italijanski), Darko Čuden (norveški), Diana Pungeršič (slovaški; češki), Jana Unuk (poljski), Klemen Pisk (litovski, poljski) in Staša Pavlovič (poljski).

Pripravil zavod Motovila / Center Ustvarjalna Evropa v Sloveniji

Ljubljana, 23. november 2016

ⁱ Budapest Observatory: »1011 Translations. An analysis of the creative Europe literary translation programme, 2014–2015« (april 2016).